

SWU
73
ANNIVERSARY

ข่าวประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 ซอยสุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110 โทรศัพท์ 0-2649-5000 ภายใน 15666 โทรสาร 0-259-6172

ส่วนวิเทศสัมพันธ์และสื่อสารองค์กร ได้จัดระบบข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ สนใจดูรายละเอียดได้ที่ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ฉบับประจำวันที 4 เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2565 หน้า 10 มูลค่าข่าว 350,170.-

‘ฟ้าย้อมครามอินทรีย์’ เพิ่มมูลค่าภูมิปัญญาวัฒนธรรมสกลนคร

โครงการส่งต่อความรู้จากนักวิจัย มศว สู่คนสกลนคร

กัลยาณี กุลชัย สำรวจแปลงปลูกแบบอินทรีย์

ขั้นตอนการทำฝ้ายในวิสาหกิจชุมชน

VARIETY ไร่

“ฝ้ายย้อมคราม” ผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์ของ จ.สกลนคร ถือเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่สืบทอดมาช้านาน ขั้นตอนการผลิตอาศัยความชำนาญ ย้อมสีฝ้ายจากต้นครามกับเส้นด้ายให้สวยงาม ซึ่งคุณภาพของต้นครามก็สำคัญ เป็นแรงบันดาลใจให้ ผศ.กัลยาณี กุลชัย อาจารย์ประจำภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เริ่มต้น “โครงการการยกระดับฝ้ายย้อมครามอินทรีย์สู่ eco indigo products เพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ย้อมครามธรรมชาติ” โดยได้รับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.)

ผศ.กัลยาณีกล่าวว่า ก่อนหน้านี้นักงานวิจัย

ด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ใน จ.สกลนคร ได้สำรวจกลุ่มผู้ผลิตต้นคราม พบว่าวัตถุดิบในการทำ “ครามเปียก” ที่มาจากการหมักใบต้นครามตามภูมิปัญญาชาวบ้านมีราคาขายส่งเพียงกิโลกรัมละ 100 บาท กว่าจะได้ครามเปียก 1 กิโลกรัม ต้องใช้วัตถุดิบปริมาณมาก เกิดแนวคิดจะหาวิธีให้วัตถุดิบนี้ราคาสูงขึ้น นำมาสู่การยกระดับด้วยแนวทางเกษตรอินทรีย์ไม่ใช้สารเคมีในการปลูก ดูแลอย่างเข้มข้น ช่วยลดต้นทุนวิสาหกิจชุมชนด้วย

คัดเลือก 2 พื้นที่ขับเคลื่อนปลูกครามตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่รับรองแบบมีส่วนร่วม หรือ PGS ได้แก่ บ้านอุนคง เป็นพื้นที่นา และบ้านเชิงดอย เป็นที่ดินดอน ซึ่งสภาพดินแตกต่างกัน เพื่อทดลองวิธีการเพาะปลูกระหว่างที่นา กับที่ดอน นอกจากนี้ทั้งสองพื้นที่ปลูกฝ้ายอินทรีย์ควบคู่กับการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน เพื่อให้รู้จักการปลูกครามและ

ฝ้ายแบบอินทรีย์มากขึ้น

ผลสำรวจ ดินบ้านเชิงดอยเสียหายจากการปลูกพืชซ้ำๆ และใช้ปุ๋ยเคมี ค่าความเค็มและกรดสูง ค่าสารอินทรีย์มีน้อย นำมาสู่การปลูกต้นปอเทืองเพิ่มไนโตรเจน และนำปุ๋ยจากมูลวัวในชุมชนมาใส่ในแปลงดินเพื่อบำรุงดิน จากนั้นไถกลบแล้วปลูกคราม การเพาะปลูกรอบแรกเก็บผลผลิตต้นครามได้ 530 กิโลกรัม ผลิตครามเปียกได้ 70 กก. ส่วนฝ้ายเก็บได้ 20 กก. สำหรับบ้านอุนคงได้ผลผลิตครามเปียก 50 กก. แต่ใช้พื้นที่น้อยกว่า

ทั้งนี้ หากผ่านการตรวจสอบตามมาตรฐาน PGS จะได้รับรองว่าฝ้ายย้อมครามของวิสาหกิจที่ร่วมโครงการผ่านการปลูกแบบเกษตรอินทรีย์ นอกจากนี้ได้ส่งผลิตภัณฑ์ไปสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอเพื่อตรวจค่าโลหะหนัก ความเป็นกรด-ด่าง เพื่อให้รับรองตามฉลากสิ่งแวดล้อม หรือ

ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายย้อมครามธรรมชาติที่ จ.สกลนคร

ECO-LABELLING ด้วย หากผ่านมาตรฐานดังกล่าว จะให้ผู้บริโภคทดสอบสวมใส่ต่อไป
ผศ.กัลยาณีบอกว่า บ้านเชิงดอยมีอาชีพหลัก

เป็นเกษตรกร แต่รายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน แม้จะปลูกครามจำนวนมากแต่กลับขายไม่ได้ราคาที่สูง ส่วนหนึ่งถูกพ่อค้าคนกลางกดราคา หากเกษตรกร

พัฒนาวิธีการปลูก หรือได้รับการรับรองฉลากสิ่งแวดล้อมจะช่วยให้สมาชิกชุมชนของหมู่บ้านรายได้เพิ่มขึ้น

ส่วนบ้านอุดงเป็นกลุ่มวิสาหกิจขนาดใหญ่ กระจายสินค้าทั่วสกลนคร ยอมรับวิธีทำผ้าฝ้ายย้อมครามที่หลากหลาย ทำให้มีผ้าฝ้ายย้อมครามแบบอินทรีย์ เพิ่มช่องทางขายมากขึ้น รวมถึงเชื่อมโยงกับร้าน “ครามสกล” สามารถนำผลิตภัณฑ์ย้อมครามอินทรีย์ส่งออกต่างประเทศ ภายใต้โครงการได้ออกแบบลายผ้าฝ้ายย้อมครามให้ทันสมัย จากนั้นให้วิสาหกิจชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเลือกสายผ้าเพื่อผลิตผ้าฝ้ายย้อมครามอินทรีย์ต้นแบบ

ต้นครามอินทรีย์ เพิ่มมูลค่า

ถือเป็นงานวิจัยที่เกิดประโยชน์หลายมิติ ช่วยสืบสานและต่อยอดมรดกภูมิปัญญาวัฒนธรรม นำไปสู่การผลิตผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ควบคู่กับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ลดการใช้สารเคมีในการเกษตร เกิดผลดีต่อชุมชนและประเทศชาติในระยะยาว เป็นต้นแบบให้กับชุมชนอื่นๆ ที่ผลิตผ้าฝ้ายย้อมคราม.